

Ministarstvo finansija Turske

Generalna direkcija javnih računa

Reforma računovodstva (prelazak na obračunsko računovodstvo)

Haydar KULAKSIZ
Načelnik odeljenja za statistiku
hkulaksiz@muhasebat.gov.tr

Sadržaj

- ✓ Klasifikacija sektora države pre reforme računovodstva
- ✓ Računovodstvene prakse pre reforme
- ✓ Problemi koji su nastajali u primeni starih računovodstvenih praksi
- ✓ Računovodstvene reforme: od gotovinske do obračunske osnove
- ✓ Tempo reforme državnog računovodstva
- ✓ 2000i sistem
- ✓ Finansijsko izveštavanje
- ✓ Planovi za budućnost

Klasifikacija sektora države pre reforme računovodstva

- Postojao je koncept konsolidovanog budžeta koji se odnosio samo na opšti budžet i budžetske korisnike.
- Lokalne vlasti, neprofitne institucije, vandbudžetski fondovi i ustanove socijalnog osiguranja primenjivale su sopstvene finansijske i računovodstvene propise.
- Nije postojala jedinstvena institucija sa ovlašćenjima za uvođenje okvira računovodstvenog sistema u sve državne institucije i da grupiše javne račune.
- Posledično, u javnom sektoru su se koristile različite računovodstvene aplikacije.

Računovodstvene prakse pre reforme

- Računovodstveni sistemi javnog sektora definisali su se i implementirali **zasebno**. Moglo se naići na gotovinsko računovodstvo, modifikovano gotovinsko, modifikovano obračunsko računovodstvo u različitim državnim organima. Nije postojala **ujednačena** praksa.
- Budžetski korisnici primenjivali su sistem gotovinskog računovodstva.
- Vanbudžetske institucije su imale sopstveni računovodstveni sistem negde između modifikovanog obračunskog i obračunskog računovodstva.
- Računovodstveni sistemi ustanova socijalnog osiguranja su se međusobno **razlikovali**.
- Neke od lokalnih uprava su primenjivale gotovinsko računovodstvo, a druge računovodstvo privatnog sektora.

Problemi koji su nastajali u primeni starih računovodstvenih praksi

- Državna nefinansijska sredstva nisu mogla da se integrišu u računovodstvene procese i o njima se nije moglo izveštavati.
- Računovodstveni sistemi nisu pružali informacije o:
  - Docnjama,
  - Fakturisanim troškovima,
  - Obavezama nastalim po osnovu fakturisanih troškova, kao što su kamate,
  - Obračunatim neporeskim prihodima,
  - Potraživanjima po osnovu obračunatih prihoda, kao što su kamate i
  - Potencijalnih obaveza
- Računovodstveni sistemi su bili suženog spektra. Nisu mogli da proizvedu detaljne informacije.
- Prikupljanje GFS podataka za organe državne uprave bilo je gotovo nemoguće.

Pošto se računovodstveni sistemi nisu mogli koristiti za utvrđivanje veličine državnih operacija, nije bilo moguće upravljati javnim računima na efektivan način.

Prilikom analize ekonomske krize iz 2001 godine može se naći mnogo dokaza u prilog ovim zaključcima.

Računovodstvene reforme: od gotovinske do obračunske osnove

- ✓ Tursko ministarstvo finansija je 1995 godine u saradnji sa Svetskom bankom pokrenulo projekat Upravljanja javnim finansijama kako bi organizovalo državne račune u skladu sa opšte prihvaćenim principima računovodstva i izveštavanja.
- ✓ 2003 godine donet je zakon o Upravljanju i kontroli javnih finansija, i on služi kao pravni osnov za reforme.
- ✓ Opšta država definisana je u skladu sa opšte prihvaćenim međunarodnim principima.
- ✓ Ministarstvo finansija uvelo je obračunski sistem računovodstva za ceo opšti državni sektor.
- ✓ Novi sistem implementiran je početkom 2004 godine i primenjuje se u celom opštem državnom sektoru.
- ✓ Ostatak institucija prešle su na novi sistem računovodstva u 2006. godini.

Obuhvat novog sistema definisan zakonom o upravljanju i kontroli javnih finansija

✓ **Centralna vlast**

- Budžetske institucije
  - zakonodavno telo
  - izvršno telo
  - sudsko telo
- Posebne budžetske institucije (118)
  - univerziteti (85)
  - ostali (33)
- Regulatorne i nadzorne institucije (8)

✓ **Ustanove socijalnog osiguranja**

- Ustanove socijalnog osiguranja
- Tržište rada

✓ **Lokalne vlasti**

- Opštine (3225)
- Posebne pokrajinske institucije (81)
- Udruženja koja osnivaju lokalne vlasti (1610)

Tempo reforme računovodstva javnog sektora - 1

- 1995. godine započeta je reforma za prelazak sa gotovinskog na obračunsko računovodstvo.
- Izrađen je nacrt kontnog plana.
- Doneta odluka da se projekat proširi na ceo sektor opšte države.
- 1999. godine započet je projekat say2000i automatizacije računovodstva i uspostavljanja centralizovane baze podataka.
- U januaru 2001, say2000i sistem je pušten u upotrebu.
- 2001. godine odlučeno je da se nastavi sa računovodstvenom reformom.
- Krajem 2001 izrađen je nacrt pravilnika o računovodstvu za centralni nivo vlasti.
- Početkom 2002. godine, započet je pilot projekat implementacije novog računovodstvenog pravilnika u 6 budžetskih organizacija.

Tempo reforme računovodstva javnog sektora - 2

- 490 računovođa je prošlo obuku za trenere u od strane radne grupe.
- Treneri su obučili 9000 zaposlenih u računovodstvu u celoj zemlji.
- 2003. godine donet je regulatorni okvir za opšti nivo države i objavljen u službenom glasniku.
- 2003. godine objavljen je računovodstveni priručnik za budžetske korisnike, objavljen u službenom glasniku.
- Početkom 2004. godine počeli su sa implementacijom novog računovodstvenog sistema.
- Ustanove socijalnog osiguranja, vanbudžetske institucije i lokalne vlasti počele su sa implementacijom sistema 2006. godine.

Automatizacija računovodstvenih službi (say2000i system)

- say2000i projekat za automatizaciju 1600 računovodstvenih službi i jedinica, izuzev Poreske uprave, započet je 1999. godine i završen 2002. godine.
- say2000i projekat:
  - Obezbeđuje infrastrukturu za centralizovani web bazirani računovodstveni sistem u svim službama
  - Omogućuje centralnoj kancelariji praćenje stanja prihoda i rashoda centralne vlasti na dnevnoj osnovi,
  - Na taj način, potrebe za zaduživanjem se mogu uočiti svakodnevno a troškovi se smanjuju, jer je moguće izbeći nepotrebne troškove zaduživanja i kamata
  - Primeniće se za prenos finansijskih podataka od lokalnih uprava i vanbudžetskih fondova u Ministarstvo finansija,
  - Omogućuje prikupljanje GFS podataka za Tursku

Pre say2000i sistema

- Računovodstvene službe su najveći deo posla obavljale ručno.
- Tehnološka sredstva nisu bila u širokoj upotrebi.
- Rezultati o izvršenju budžeta su se generisali sa zakašnjenjem.
- Sedište GDPA nije dobijalo informacije na željenom nivou.
- Radno okruženje u GDPA i računovodstvenim službama nije bilo dovoljno produktivno.
- Postojale su razlike u implementaciji između računovodstvenih službi.

Posle uvođenja say2000i sistema

- sistem say2000i koji je lak i jeftin za instalaciju, održavanje i upravljanje, omogućio je uključivanje računovodstvenih službi u mrežu obrade javnih finansijskih informacija.
- Centralna baza podataka sadrži lične podatke za 1.8 miliona državnih službenika. Mesečne plate se računaju, kontrolišu i prenose na bankovne račune državnih službenika.
- Građanima se pružaju brze i kvalitetne usluge.
- Centralni državni računi se prate na dnevnoj osnovi.
- Omogućene su uštede u javnim rashodima.
- Obezbeđene su od značaja za donošenje odluka u upravljanju ekonomijom.
- Rashodi za zdravstvo se prate u trenutku njihovog nastanka.
- Računovodstvene službe imaju pristup savremenim propisima, održavaju kontakt sa sedištem GDPA i mogu dobiti odgovore na svoja pitanja.

Izvori podataka i načini za njihovo prikupljanje

- ✓ Upotrebom **say2000i** sistema, MF je u mogućnosti da neposredno pristupi podacima o budžetskim korisnicima koji su mu potrebni.
- ✓ Regulatorna i nadzorna tela šalju svoje podatke na mesečnom nivou.
- ✓ Lokalne vlasti unose svoje podatke u sistem kvartalno.
- ✓ Institucije socijalnog osiguranja obavezne su da dostave svoje podatke Ministarstvu finansija kvartalno. Još uvek ne postoje ovi podaci zbog rekonstrukcije.

MF izveštava:

o centralnim računima jednom mesečno kvartalno i godišnje (organizacije socijalnog osiguranja su u tranziciji).

Finansijsko izveštavanje

- Izvršenje budžeta
- Bilans stanja
- Rezultati poslovanja
- Izveštaj o gotovinskim tokovima
- Statistika duga
- Završni račun

Planovi za budućnost

Ministarstvo finansija je u oktobru 2006. godine pokrenulo dvogodišnji Twinning Projekat radi poboljšanja institucionalnog kapaciteta prikupljanja podataka.

Obim projekta:

- ✓ Opšti državni nivo (GG) će se redefinisati u skladu sa ESA 95,
- ✓ Državni računovodstveni sistem i klasifikacije će se izmeniti i uskladiti sa normama ESA 95,
- ✓ Biće preispitani principi računovodstva i izveštavanja,
- ✓ IT System će biti reorganizovan,
- ✓ 5000 državnih službenika koji se bave državnom statistikom će proći obuku i
- ✓ Na kraju Twinning projekta, 2009. godine, Javni računi će se voditi u skladu sa ESA 95 normama. Kao rezultat, MF će moći da prevedu državne račune u ESA tabele za sektor opšte države.

HVALA VAM NA PAŽNJI